

Intentieverklaring Rijk-Regiopakket Nieuwbouw Kerncentrales

Partijen

De Minister van Klimaat en Groene Groei, hierna te noemen: minister van KGG

en

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Borsele, hierna te noemen: de gemeente Borsele;

Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland, hierna te noemen: de provincie Zeeland;

Hierna allen, handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan, samen te noemen: Partijen;

Overwegingen

1. De toenmalig minister voor Klimaat en Energie heeft in de kamerbrief van 9 december 2022 aangegeven dat Borssele de voorkeurslocatie is voor de nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales en dat hij stappen gaat zetten om bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale in Borssele mogelijk te maken.
2. De toenmalig minister voor Klimaat en Energie heeft in de kamerbrief van 1 februari 2024 aangegeven dat hij medio 2025 een voorlopig locatiebesluit wenst te nemen en dat hij op dat moment ook een voorlopig Rijk-Regiopakket wil vaststellen dat toegesneden moet zijn op het voorlopige locatiebesluit.
3. Partijen erkennen en steunen het gezamenlijke belang van de energietransitie waarbij het belangrijk is dat er oog is voor de lusten en lasten van de energietransitie lokaal, regionaal en nationaal.
4. Partijen zijn zich ervan bewust dat dat energieprojecten ook kansen bieden voor de regio, zoals werkgelegenheid, verduurzaming industrie, versterking van de sociaaleconomische structuur, en ontwikkeling van kennis en innovatie in het gebied, die passen bij zowel nationale als regionale belangen.
5. De eventuele nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales in Borssele zal voor, tijdens en na de bouw grote en langjarige impact hebben op de regio. De verwachte impact van de nieuwbouw van twee kerncentrales is qua ordegrrootte, bouwduur en impact op het leefmilieu groter dan andere (energie)projecten in de regio, zoals de realisatie van een hoogspanningsstation in het Sloegebied of de aanleg van het waterstofnetwerk. Met name de langdurige bouwfase van de kerncentrales heeft veel invloed. De bouwwerkzaamheden, het verkeer en transport wat daarmee gemoeid gaat en de huisvesting van bouwers van de kerncentrales zal substantieel merkbaar zijn in de regio.
6. Door de grote en langjarige impact van de bouw van kerncentrales streven Rijk en regio gezamenlijk naar een pakket van maatregelen dat uitgaat van het (zoveel mogelijk) mitigeren van negatieve gevolgen en tegelijkertijd in te spelen op gezamenlijke kansen en belangen voor de toekomst van de regio, zodat een win-win situatie voor Rijk en regio ontstaat.
7. Partijen constateren bovendien dat er naast de eventuele nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales, nog meer (energie)projecten in de regio zijn en dat het belangrijk is om oog te hebben voor bestaande en toekomstige cumulatieve effecten van alle (energie)projecten.
8. Op 11 januari 2024 stelde de gemeenteraad van Borsele 39 voorwaarden vast die gerelateerd zijn aan de komst van de vele grootschalige energieprojecten. De voorwaarden zijn in een intensief

participatietraject geformuleerd door 100 Borselse burgers met hulp van 13 lokale experts (Borselse Voorwaarden Groep).

9. Provincie Zeeland heeft in afstemming met Zeeuwse inwoners en andere Zeeuwse belanghebbenden provinciale voorwaarden en kansen geformuleerd en deze zijn op 9 februari 2024 door Provinciale Staten vastgesteld.
10. Op 10 april 2024 zijn de Borselse en Zeeuwse Voorwaarden aangeboden aan de toenmalig minister voor Klimaat en Energie. De minister constateert een constructieve houding van de regio in het kader van de totstandkoming van de provinciale en Borselse voorwaarden. In het bijzonder, de grote inzet van inwoners die hierin hebben geparticipeerd.

Artikel 1 Doel van deze verklaring

1. Deze verklaring legt de afspraken tussen de minister van KGG, provincie Zeeland en de gemeente Borsele vast over de reikwijdte en leidende principes van het Rijk-Regiopakket en over het proces om tot een gezamenlijk Rijk-Regiopakket te komen.
2. De afspraken in deze Intentieverklaring zijn van toepassing indien de minister van KGG besluit voor twee nieuwe kerncentrales in Borssele. Mocht de nieuwbouw van twee kerncentrales in Borssele niet doorgaan dan treden partijen in overleg en blijven we zoeken naar samenwerking op de gezamenlijke belangen waar we zicht op hebben gekregen in het proces.

Artikel 2 Reikwijdte van het Rijk-Regiopakket

1. Het Rijk-Regiopakket richt zich primair op de mogelijke nieuwbouw van twee kerncentrales in Borssele en neemt daarbij in beschouwing alle cumulatieve effecten van andere geplande grootschalige energieprojecten in Borssele en omgeving.
2. Om de reikwijdte van het Rijk-Regiopakket te bepalen, includeren partijen grootschalige energieprojecten die voldoen aan de volgende uitgangspunten:
 - a. Het project moet in Rijksprojectprocedure zijn;
 - b. Het project moet een (semi-)publieke initiatiefnemer hebben (zowel Rijk als Regio);
 - c. Het project moet niet elders financieel gecompenseerd zijn. Als projecten elders al financiële compensatie krijgen (zoals bij Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee), dan worden deze projecten niet nogmaals financieel gecompenseerd maar wel overwogen in de maatregelen ten behoeve van de fysieke leefomgeving.
3. Concreet gaat het hierbij om de volgende projecten:
 - a. Bedrijfsduurverlenging van kerncentrale Borssele (initiatiefnemer: EPZ);
 - b. Waterstofnetwerk Zuid West Nederland (initiatiefnemer: Gasunie/Hynetwork Services)
 - c. Programma verbindingen aanlanding wind op zee (VAWOZ) 2031-2040 (initiatiefnemer KGG), indien dit leidt tot een concreet project in de omgeving Borssele;
 - d. Hoogspanningsverbinding 380 kV Zeeuws-Vlaanderen (initiatiefnemer: TenneT).
4. Voor de bovengenoemde energieprojecten geldt daarbij dat het Rijk, vanuit de rol bevoegd gezag, zal handelen binnen de mogelijkheden die de Omgevingswet en Rijksprojectprocedure biedt (en daarmee niet zal onderhandelen namens initiatiefnemers). Daarmee moet eventuele bovenwettelijke compensatie voor de impact op de fysieke leefomgeving en sociaaleconomische structuur van het gebied direct gelieerd zijn aan de nieuwbouw van de kerncentrales. Indien er nieuwe projecten zijn die voldoen aan bovenstaande criteria, wordt tussen partijen besproken of deze opgenomen worden in de reikwijdte van het Rijk-Regiopakket.

Artikel 3 Leidende principes van het Rijk-Regiopakket

Om te komen tot een Rijk-Regiopakket hanteren partijen in de samenwerking de volgende drie leidende principes:

1. **We nemen elkaar serieus.** De bouw van twee nieuwe kerncentrales is van groot nationaal belang, maar Partijen vinden dat juist bij zo'n groot project, dit niet mag leiden tot veronachtzaming of negeren van regionale en lokale belangen. Daarnaast is de energietransitie en de totstandkoming van een co2-vrij energiesysteem een grote uitdaging op nationaal niveau. De minister van KGG streeft ernaar om de onderdelen van het Rijk-Regiopakket zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de gestelde voorwaarden van de regio. Ook als het inzet vanuit andere ministeries vraagt en ook door verplichtingen aan de vendor op te leggen. De provincie en gemeente streven ernaar om zo goed mogelijk bij te dragen aan een co2-vrij energiesysteem. Ook als het inzet vanuit de provincie en gemeente vraagt als er niet aan bepaalde voorwaarden voldaan kan worden.
2. **We vertellen het eerlijke verhaal.** Partijen verrassen elkaar niet en bouwen verder aan het vertrouwen tussen Rijk en regio. We leren van de lessen uit het verleden, zoals bij het traject 'Wind in de Zeilen'. Mocht de uitvoering van bepaalde afspraken in redelijkheid onuitvoerbaar zijn, dan wordt hier duidelijk over gecommuniceerd, zowel naar elkaar als naar Nederlandse en Zeeuwse burgers. Er is regulier en laagdrempelig contact tussen de verschillende partijen.
3. **We werken aan een positieve nalatenschap voor de Zeeuwen.** De minister van KGG realiseert zich dat er veel van de regio gevraagd wordt zowel voor, tijdens als na de bouw. Het Rijk-Regiopakket richt zich op het verminderen van de negatieve impact en ook op het structureel en toekomstbestendig versterken van de brede welvaart en heeft daarmee het doel om een win-win situatie op te leveren voor Zeeland en daarmee Nederland. Het gaat dan om thema's zoals genoemd in de Borselse en provinciale voorwaarden zoals wonen, voorzieningenniveau, onderwijs, arbeidsmarkt, economie, natuur en landschap. Hierbij hebben partijen oog voor de optelsom van alle grootschalige (energie)projecten in de regio.

Artikel 4 Rolverdeling

1. Partijen zetten zich samen in om tot een gedragen voorlopig Rijk-Regiopakket te komen.
2. De minister van KGG draagt zorg voor de betrokkenheid van andere ministeries.
3. Provincie Zeeland draagt zorg voor de betrokkenheid van in ieder geval de overige Zeeuwse-overheden en andere Zeeuwse belanghebbenden, zoals onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.
4. Gemeente Borsele draagt zorg voor betrokkenheid van Borselse inwoners en bedrijven, waaronder de Borselse Voorwaarden Groep en lokale belangengroepen.

Artikel 5 Procesafspraken

1. Partijen werken grofweg volgens de volgende stappen naar een Rijk-Regiopakket:
 - a. Het derde en vierde kwartaal van 2024 werken partijen waar mogelijk aan een beter begrip van de impact van twee nieuwe kerncentrales (met daarbij nadrukkelijk oog voor alle andere geplande grootschalige energieprojecten).
 - b. Eventuele wezenlijke / ingrijpende nieuwe inzichten worden indien mogelijk door gemeente Borsele besproken met bewoners en lokale experts. Provincie Zeeland stemt af met provinciale belanghebbenden. Dit kan leiden tot aanscherping van de voorwaarden.
 - c. Het eerste en tweede kwartaal van 2025 worden benut om samen tot een voorlopig Rijk-Regiopakket te komen.
2. Bij het opstellen van een breed Rijk-Regiopakket is een aantal uitgangspunten van belang. Deze zijn in ieder geval proportionaliteit, het gelijkheidsbeginsel (gelijke rechten en gelijke behandeling

in gelijke gevallen) en dat precedentwerking in geval van gelijkwaardige projecten in ogenschouw wordt genomen. Wat de situatie in de locatie Borsele uniek maakt is de eventuele nieuwbouw van de kerncentrales. Het Rijk-Regiopakket moet uitlegbaar zijn aan andere gebieden in Nederland die ook te maken krijgen met veel energieprojecten.

3. Andere uitgangspunten zijn dat het Rijk-Regiopakket moet passen in de ontwikkelingen van het Nederlandse energiesysteem, juridisch haalbaar moet zijn en overeenkomstig moet zijn met wettelijke normeringen.
4. Het voorlopig Rijk-Regiopakket wordt tegelijkertijd met het ontwerp-locatiebesluit medio 2025 vastgesteld, als de keuze voor de nieuwbouw kerncentrales op Borsele valt.
5. Rondom participatie en communicatie hanteren zowel Rijk als regio de uitgangspunten zoals deze staan omschreven in de vastgestelde samenwerkingsnotitie participatie die is opgesteld in opdracht van het ministerie van KGG in samenwerking met de regio.
6. Het proces om te komen tot een Rijk-Regiopakket wordt begeleid door een gebiedsverbinder. Hiervoor geldt:
 - a. De gebiedsverbinder vervult de functie van een brug tussen Rijk, provincie Zeeland en gemeente Borsele. Hoofddoel is de totstandkoming van een voorlopig Rijk-Regiopakket;
 - b. Het Rijk-Regiopakket wordt voorbereid door gemeente Borsele, provincie Zeeland en het Rijk. De gebiedsverbinder adviseert de partijen hierin.
 - c. De gebiedsverbinder wordt aangesteld tot het definitief locatiebesluit voor de twee nieuwe kerncentrales is genomen en een voorlopig Rijk-Regiopakket is vastgesteld (naar verwachting tot circa eind 2025).
 - d. De gebiedsverbinder schuift desgewenst aan bij Bestuurlijk Overleg en onderhoudt contact met Directeuren Overleg Grootchalige Energietransitie en Leefkwaliteit Borsele.
 - e. De verbinder geeft gevraagd en ongevraagd advies aan bestuurders van gemeente Borsele en provincie Zeeland en Rijksoverheid (in ieder geval minister van KGG).
7. Na overeenstemming tussen Rijk en regio over de inhoud van het Rijk-Regiopakket wordt dit bekrachtigd door ondertekening van dit pakket door de minister van KGG, provincie Zeeland en gemeente Borsele. De minister van KGG draagt zorg voor de betrokkenheid en, indien relevant, ondertekening door andere ministers.
8. Informatie ten behoeve van de besluitvorming rondom de voorlopige en definitieve locatiekeuze voor de nieuwbouw kerncentrales en relevante onderzoeken ten behoeve van het komen tot een voorlopig en definitief Rijk-Regiopakket worden gedeeld tussen Rijk en regio. Op deze manier wordt gewerkt aan een gelijkwaardige informatievoorziening tussen Rijk en regio. Hierbij moet rekening worden gehouden met commercieel gevoelige informatie of informatie dat betrekking heeft op de veiligheid. Die informatie mag en kan niet gedeeld worden.

Artikel 6 Borging

1. De partijen zetten zich zoveel mogelijk in binnen hun invloedssfeer om de afspraken uit het Rijk-Regiopakket zo duidelijk en concreet mogelijk te borgen en hier de best mogelijke instrumenten voor te benutten. De partijen komen tot een voorstel tot langjarige en toekomstvaste borging van de afspraken.

Artikel 7 Vervolg

1. Na vaststelling van het (voorlopig) Rijk-Regiopakket kunnen onderdelen worden aangescherpt en/of gewijzigd als er relevante nieuwe informatie beschikbaar komt of als gewijzigde omstandigheden daarom vragen. Het Rijk-Regiopakket wordt in ieder geval geactualiseerd voor

het moment van gunning. Wijzigingen van het Rijk-Regiopakket vergen schriftelijke instemming van alle Partijen.

2. Na vaststelling van het Rijk-Regiopakket zet KGG zich in om voor zover dat in zijn invloedssfeer ligt om toekomstige afspraken in het Rijk-Regiopakket waar te maken. KGG is als initiatiefnemer grotendeels financier van het Rijk-Regiopakket. Als het passend is dat andere partijen ook financieren, is dat ter bespreking.

Datum:

De Minister van Klimaat en Groene Groei

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Borsele

Namens het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland